

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ ЯК ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В.О. Кравченко, к.е.н., професор

Одеський національний економічний університет

Активна інноваційна діяльність обумовлює формування конкурентних переваг підприємства, що дозволяє йому успішно функціонувати на ринку. Інновації виступають першоджерелом інноваційного процесу, що об'єднує науку, техніку, економіку у контексті поступової заміни старої техніки. Процеси впровадження інновацій в господарську діяльність підприємств на пряму пов'язані з додатковими економічними ризиками, які призводять до зниження загального рівня показників економічної безпеки підприємства. З іншого боку відсутність інновацій в діяльності підприємства сама виступає фактором неабиякого ризику та загрози для підприємства.

На відміну від країн, які постійно нарощуючи свій науковий і інноваційний потенціали, Україна, навпаки, його втрачає, знижуючи, відповідно, свою інвестиційну привабливість. Як свідчать дослідження компанії Battelle [2]. У порівнянні з докризовим 2007 р., світові валові R&D видатки зросли в 2013 р. на 38,6% (світові валові R&D видатки в 2007 р. становили 1123,9 млрд. дол.), щодо українських валових інвестицій в інноваційну сферу економіки вони дорівнюють трьом мільярдам доларів. За показником 2013 р., це в 150 раз менше, ніж у США. Позитивним є те, що за показником R&D інвестицій Україна, в 2013 р. є серед 40 країн, сумарні R&D видатки яких становили 97,4% світового показника.

Як зазначає провідний фахівець Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. Боброва НАНУ В. Головатюк, що беручи до уваги світові тенденції, і враховуючи взаємозв'язок між науковими дослідженнями й розробками з економічним ростом, складно пояснити неадекватне відношення до науки в українському суспільстві.

За міжнародними оцінками, одне робоче місце в R&D секторі економіки забезпечує функціонування більш двох робочих місць в інших її сферах. Зокрема, за оцінками Battelle, в 2014 р. валові видатки на наукові дослідження й розробки в розмірі 465 млрд. дол. забезпечать функціонування в США 2,7 млн. робочих місць в R&D секторі економіки й додатково підтримають функціонування в інших секторах понад шести мільйонів робочих місць [3].

У сучасних умовах процес успішного функціонування й економічного розвитку українських підприємств багато в чому залежить від удосконалювання їх діяльності та активізації інноваційна діяльність. Разом з тим практика свідчить, що технологічне оновлення українських підприємств здійснюється досить низькими темпами, протікає. Так, у якості основних чинників, що негативно впливають та уповільнюють інноваційну діяльність вітчизняних підприємств слід виділити наступні: активна участь представників влади в управлінні комерційною діяльністю підприємства; використання кримінальних структур для впливу на конкурентів; недосконалість законодавчої бази, що не дозволяє у повному обсязі протидіяти несумлінній конкуренції; відсутність у країні сприятливих умов для проведення науково-технічних досліджень; відсутність докладної й об'єктивної інформації про суб'єктів підприємницької діяльності й про їхнє фінансове становище; відсутність культури ведення справ у підприємницькому середовищі.

Поряд з такими складовими економічної безпеки підприємства як фінансова, техніко-технологічна, інтелектуальна й кадрова, політико-правова, екологічна слід розглядати й інноваційну складову. Основний зміст інноваційної складової полягає в тому, що вона має можливість впливати на інші складові й підвищувати рівень їх економічної безпеки через впровадження інновацій у виробництво й сферу управління. Управління економічною безпекою підприємства це динамічний процес, а не статичне явище, у зв'язку із чим діяльність служби економічної безпеки повинна ґрунтуватися на превентивній (упереджувальній) моделі, але якщо вплив погрози неможливо попередити, тоді слід мінімізувати заподіяний збиток за допомогою моделі активного реагування.

Узагальнюючи вищевикладене, можна стверджувати, що:

1. Активізація інноваційної діяльності забезпечує кількісне і якісне зростання підприємств. Однак потенціал інновації далеко не всі підприємства можуть використати повною мірою, запізнюючись із виведенням інновацій, що знижує ефективність та зростання економічної безпеки підприємства. Від того, наскільки активними є суб'єкти господарювання у створенні та комерціалізації інновацій залежить їх конкурентоспроможність та економічна безпека.

2. Підвищення економічної безпеки на засадах активізації інноваційного розвитку знаходиться в прямій залежності від інвестиційних можливостей підприємства. Відсутність вільного доступу до кредитних та інвестиційних ресурсів для більшості вітчизняних підприємств значно зменшила їх фінансові можливості, що ускладнило й до цього незначне фінансування інноваційних процесів, характерною рисою яких є великі загрози, пов'язані із неприйняттям інновацій ринком.

3. Основними бар'єрами на шляху активізації інноваційної діяльності в нашій державі є відсутність стійких інформаційних зв'язків між наукою і підприємницьким сектором, між різними сферами науки і технологій, галузями економіки, а також відсутність фінансової підтримки наукових і дослідних установ з боку держави і приватного сектору ще більше ускладнюють ситуацію.

Література:

1. Global R&D funding forecast, 2014.
http://www.battelle.org/docs/tpp/2014_global_rd_funding_forecast.pdf
2. Головатюк В. Инновационное развитие украинской экономики: мировой контекст. *www.zn.ua*. № 8 (154).

ОСОБЛИВОСТІ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Т.І. Черкасова, к.е.н., професор
Т.О. Балєва

Одеський національний політехнічний університет

Процес комерціалізації нововведення є етапом життєвого циклу інновації, який забезпечує ефективність впровадження її на ринок. Розробка продуктового чи технологічного нововведення спрямовані на зростання економічного потенціалу підприємства та отримання комерційного результату, що можливо лише при своєчасному і якісному виконанні всіх елементів етапу комерціалізації.

Метою даної роботи є дослідження проблем процесу комерціалізації технологічних інновацій на промислових підприємствах.

Перспективи розвитку підприємства та отримання прибутку учасниками інноваційного процесу залежать від результатів етапу комерціалізації технологічних інновацій. Однією з основних особливостей процесу комерціалізації інноваційних технологій є його індивідуальний характер та значний рівень невизначеності попиту на нововведення, що потребує особливої уваги до маркетингових досліджень та розробки плану просування нововведення на ринок.

Слід зазначити, що сьогодні промислові підприємства в Україні приділяють значну увагу технологічним інноваціям. Однак аналіз виявив деякі негативні аспекти динаміки показників інноваційної діяльності промислових підприємств за період 2000 – 2013 рр. Так частка промислових підприємств, що займалися впровадженням інновацій у 2013 р. склала 12,9%, що нижче рівня 2000 р. – 14,8%, знизилася частка нових видів машин та устаткування у виробництві інноваційної продукції до рівня 25,8%, а частка витрат на придбання нових технологій складає тільки 0,9%.

Серед проблем комерціалізації технологій, які характерні для українського ринку, слід відмітити:

- недостатній рівень інформаційного забезпечення процесу розробки;